

„Extrémna agresivita je to jediné, čo nám môže konkurencia vyčítať,“ obhajuje svoju podnikateľskú filozofiu. Vraj sa mu to osvedčilo, keď hral v mladosti aktívne futbal. Prístupom zobudil niekoľkých konkurentov a musel zvládnuť tvrdé zrážky. Konflikty považoval za znamenie veľkosti firmy. OMS je dnes naozaj najväčší výrobca svetiel v regióne. Mieša karty nielen v Európe, ale aj na trhoch Blízkeho východu či Afriky.

Inovátori nie sú tí, ktorí až do smrti realizovali jednu skvelú ideu

Kým V. Levársky osvetľuje štadióny, ďalšia slovenská firma Colosseo EAS dáva športovým stánkom rozum. Táto metafora opisuje integráciu systémov, informačné obrazovky či svetelné efekty, ktoré Slováci dodávajú do celého sveta. Šéf Colosseo EAS a zároveň aj kreatívneho štúdia Monogram (vyvinuli napríklad simultánny tlmočiaci systém) Ján Jenča hovorí, že cíti vnútorný nepokoj realizovať sa a preto vymýšľa nové projekty a produkty: „Som neliečený vorkoholik, všetky naše inovácie ma neuveriteľne bavia,“ smeje sa človek, ktorý v priemere trávi v kancelárii alebo na cestách po celom svete veľkú časť dňa. Miluje, keď porazí neprajnosť konkurentov či nedôveru spolupracovníkov: „Naposledy nikto neveril, že získame olympijský štadión. A dokázali sme to. V Soči to bol úspech,“ pochváli sa.

J. Jenča s tímom sa činili aj vo Verizon Arene vo Washingtone, ktorú kompletne systémovo zintegrovali. Diváci si dnes dokážu hneď po góle prehrať spomalený záber alebo pohľad z hoci ktorej kamery. V lete priniesie bratislavská firma do športu ďalšiu revolúciu – sledovanie hráčov na ihrisku pomocou čipov či kamier. J. Jenča tvrdí, že sa inovátorom nenarodil: „Podľa mňa treba mať predispozície, ale dá sa to vypilovať,“ uzatvára.

Hlavou v oblakoch

Slovenskí inovátori sú často rojkovia. Neodradia ich ani neúspechy

z iných kútov planéty v tom istom produkte. Konštruktéri z celého sveta vyše sto rokov snívajú o lietajúcom aute. Dizajnér Štefan Klein na ňom popri iných projektoch už viac než 23 rokov skutočne pracoval. Minulý rok predstavil na výstave v kanadskom Montreale auto, ktoré je schopné po rozprestretí krídel (za desať sekúnd) lietať prakticky aj z cesty. Okrem neho sa niečo podobné podarilo len americkému vývojárskemu koncernu Terrafugia.

O slovenský vynález sa zaujímali aj predstavitelia americkej vesmírnej agentúry NASA. Tento rok plánuje Š. Klein s tímom spustiť prvú malosériovú výrobu Aeromobilu 3.0. Podnikavý dizajnér, ktorý má lietanie v krvi po otcovi a dedovi, tak dokázal zrealizovať úplne sci-fi – spojenie auta s lietadlom, o ktoré sa snažil dokonca aj Henry Ford. Š. Klein napriek všetkým skeptikom vytrval a išiel za svojim snom. Ide o jeho vrcholný projekt, pričom

za sebou má už vynálezy a dizajny motocyklov, lokomotív či áut. Ako investor Š. Kleina podporuje mediálny guru a takisto podnikateľ s DNA inovátora Juraj Vaculík. Na „nápadoch“ sedí aj zakladateľ najväčšieho domáceho poskytovateľa webových služieb Websupport Michal Truban. Momentálne spustil revolučný systém recruitingu InHiro (projekt získal prvé miesto na slovenských Startup Awards.SK 2013) a pridal ho do portfólia napríklad k sys-

tému zbierania spätnej väzby pri kontakte so zákazníkom NiceReply. Najnovšie je nadšený z aplikácie pre bežcov, ktorá po nahrať videa navrhne zlepšenia techniky behu.

„Na podnikaní ma najviac baví práve vymýšľanie, hľadanie cesty k prvým zákazníkom a vytvorenie hodnoty pre nich,“ hovorí M. Truban pre TREND. Svoje nápady si hneď zhodnotí v hlave. Urobí si takzvaný Canvas model, teda vizuálnu pomôcku, kde si dokáže zhodnotiť všetky parametre biznisu. „Ale často si nápad otestujem, väčšinou na našich klientoch vo Websupporte. Potom už vieme škálovať do sveta,“ vysvetľuje výhodu bežiacieho biznisu M. Truban. Zásadou je začať čo najskôr bez zbytočných analýz: „Ale hneď ako sa to rozbehne, riadim biz-

nis cez analýzy, štatistiky, čísla,“ dodáva tento mladý podnikateľ.

Makači

Nemá kanceláriu a sedem dní v týždni je vo firme aj s rodinou. Za každé slovo typu „nedá sa“ alebo „nestíham“ Artur Gevorkyan rovnako ako 130 zamestnancov jeho eseročky v minulosti hádzali drobné do spoločnej pokladničky. „Zapadla prachom, už to vzdali. Všetko sa už dá, ľudia myslia pozitívne,“ hovorí po rokoch majiteľ firmy Gevorkyan, ktorá robí komponenty a výrobky z práškovej metalurgie pre značky ako Versace, Mercedes či Škodu. Na otázku, čo ho ženie v inováciách dopredu, odpovedá so smiechom: „Dlhy a úvery.“ Svojím prístupom si už A. Gevorkyan vybudoval taký imidž, že nemôže odmietnuť

žiadnu zákazku: „Keby som povedal, že sa to nedá, ani by mi to zákazníci neverili.“

Kreativitu a energiu dnes už zameriava najmä na inovácie vnútri firmy. Kedysi vymýšľal, čo by sa oplatilo s ich technológiou vyrobiť u toho-ktorého zákazníka, zväčša priemyselnej firmy. Posledných pár rokov klienti chodia do sídla Gevorkyanu vo Vlkanevej pri Banskej Bystrici automaticky už vo fáze vývoja. V súčasnosti tak A. Gevorkyan viac vymýšľa a vyrába časti na vlastné stroje. Rovnako vyvíja aj materiály, ktoré potom nakupujú od dodávateľov. „Práškové kompozity nám robia často na mieru a sme jediný odberateľ na svete,“ dodáva majiteľ firmy, ktorej tržby rastú každý rok o 40 až 60 percent.

© TREND

Historická stopa Slovenska

» Slovensko už v minulosti prinieslo svetu viacero inovátorov, zväčša konštruktérov a vedcov, ktorí na svoju dobu priniesli revolučné vynálezy. Na rozdiel od tých dnešných nemali až takého podnikateľského ducha alebo podmienky na podnikanie. A tiež potrebovali najprv opustiť Slovensko, aby sa presadili. Rodák zo Smoleníc Štefan Banič zostrojil padák v roku 1913, patentoval ho v USA. Podobal sa vtedy skôr na dáždňak, ale fungoval. Podobne Jozef Murgas v Spojených štátoch ako prvý odskúšal prenos hovoreného slova na diaľku cez rádiové vlny. Patent mu udelili v roku 1904. Aurel Stodola položil v 19. storočí praktické základy celému odvetviu parných turbín. Ján Bahýľ koncom 19. storočia skonštruoval a patentoval prvý vrtuľník. Jeho nápad však pre nedostatok peňazí lietať len pokusne pár metrov. Zmontoval aj parný tank, výtah či prvý benzínový automobil na Slovensku. Štefan Anián Jedlík skonštruoval v Rábe (dnešný Győr) pohyblivý elektromagnet (elektromotor) či elektrické dynamo, ale kvôli tomu, že svoje objavy neuvěřil, ho oficiálne predbehli veľikáni ako Angličan Michael Faraday a Nemec Werner von Siemens. Medzi jeho objavy patrí napríklad aj elektrický rušeň, rúrový zberač bleskov (hromozvod) či výroba sódovej vody. Prešporčan Wolfgang Kempelen zostrojil jeden z najpopulárnejších „objavov“ 18. storočia – šachový automat Turek. Viťazil nad šachistami Európy, v skutočnosti však stroj ovládal pákami ukrytý človek. W. Kempelen však dvadsať rokov pracoval aj na vývoji hovoriaceho stroja, podľa dobových záznamov dokázal tento stroj vyslovovať slová a jednoduché vety bez intonácie. Samuel Mikovini, prvý slovenský inžinier, v 18. storočí revolučne zmapoval uhorské župy, vytváral mapy a plány miest, navrhol riešenia pre niektoré z najvýznamnejších stavieb vtedajšieho Uhorska.

(orf)